

IZGRADNJA
SOCIJALNOG
KAPITALA U
LOKALNOJ ZAJEDNICI
KROZ MEĐUGENERACIJSKU
SOLIDARNOST I AKTIVNO STARENJE

PALIJATIVNA SKRB

Dr. sc. Marijana Ljubić, gerontolog

HRVATSKI SAVEZ UDRIГA INVALIDA RADA
CROATIAN ASSOCIATION OF SOCIETY OF DISABLED WORKERS

Projekt je sufinancirala Europska unija iz Europskog socijalnog fonda.

Sadržaj prezentacije isključiva je odgovornost Udruge za pomoć i edukaciju žrtava mobbinga.

Palijativna skrb je sveobuhvatna (zdravstvena, psihološka, socijalna i duhovna) skrb s ciljem pružanja potrebne njage bolesnicima s neizlječivom bolešću koja značajno skraćuje životni vijek. Nastoji se ublažiti bol i podići kvaliteta života bolesnika neizlječivih ili složenih bolesti. Hospicij je jedna od ustanova u kojoj se provodi palijativna skrb. Osnivačica pokreta palijativne skrbi je Engleskinja Cicely Saunders 1967. godine. Ona je nastojala omogućiti neizlječivim bolesnicima da umru u što udobnijim uvjetima.

Cilj je palijativne skrbi smanjiti bol i neugodne simptome bolesti kako bi bolesnik koji je u posljednjim stadijima neizlječivih bolesti ili ima kroničnu tešku bolest, što kvalitetnije živio. Zajedno surađuju liječnici, farmaceuti, socijalni radnici, medicinske setre i volonteri u suradnji s obiteljima pacijenata. Palijativna skrb odvija se u nekim bolnicama, u posebnim ustanovama hospicijima i u liječenju kod kuće

Palijativnom medicinom nastoji se pomoći bolesniku na tjelesnom, duševnom i duhovnom planu.^[1] Najčešće se radi o oboljelima od karcinoma i SIDE. Palijativna medicina u suprotnosti je s eutanazijom i asistiranim samoubojstvom. Nastoji se pomoći bolesniku, da živi što kvalitetnije i sa što manje boli do njegove prirodne smrti. Cicely Saunders jednom prigodom je izjavila: "Ako bolesnik traži da ga se ubije, podbacili smo u pružanju njege."

Palijativna skrb je područje zdravstvene zaštite koje se bavi sprječavanjem i ublažavanjem patnje bolesnika. Za razliku od hospicijske skrbi, palijativna medicina je prikladna za bolesnike u bilo kojoj fazi bolesti, uključujući oboljele od izlječive bolesti te kroničnih bolesti, kao i pacijente koji se bliže kraju života. Palijativna medicina koristi multidisciplinarni pristup skrbi za bolesnika, oslanjajući se na liječnike, farmaceute, medicinske sestre, svećenike, socijalne radnike, psihologe i druge srodne zdravstvene stručnjake tijekom izrade plana o ublažavanju patnje u svim segmentima života pacijenta. Ovakva multidisciplinarnost omogućuje timski pristup palijativnoj skrbi tijekom rješavanja fizičkih, emocionalnih, duševnih te socijalnih briga koje se javljaju s napredovanjem bolesti.

Lijekovi i tretmani imaju palijativni učinak ako ublažavaju simptome bez uklanjanja uzroka bolesti. To uključuje liječenje mučnine prouzrokovane kemoterapijom ili nečeg jednostavnog poput morfija koji se upotrijebio za liječenje prijeloma noge te ibuprofena za liječenje boli izazvanom gripom. Iako pojam palijativne skrbi nije nov, većina liječnika su koncentrirani na liječenje pacijenata. Tretmani za ublažavanje simptoma se smatraju opasnim zbog stvaranja ovisnosti i drugih neželjenih nuspojava. Usredotočenost na kvalitetu pacijentova života je uvelike povećana tijekom posljednjih dvadesetak godina. U SAD-u trenutno 55% bolnica s više od 100 kreveta nude programe palijativne skrbi te gotovo jedna petina javnih bolnica ima takve programe. To predstavlja temelj zdravstvenih timova koji su se posvetili isključivo palijativnoj skrb

Palijativna skrb je specijalizirana zdravstvena skrb za osobe oboljele od teških bolesti. Usmjerena je na olakšavanje simptoma, boli i stresa od teške bolesti - bez obzira na prognozu. Cilj je poboljšati kvalitetu života, kako pacijenta, tako i njegove obitelji.

Palijativnu skrb omogućuje tim liječnika, medicinskih sestara te drugih stručnjaka koji rade zajedno radi pružanja dodatne podrške. To je potrebno u bilo koje doba i tijekom bilo koje faze ozbiljne bolesti te se može osigurati zajedno s tretmanom liječenja.

Svjetska zdravstvena organizacija opisuje palijativnu skrb kao "postupak koji poboljšava kvalitetu života bolesnika i njihovih obitelji koje se suočavaju s problemima vezanim uz po život opasne bolesti, kroz prevenciju i olakšavanje patnje putem ranog otkrivanja i točne procjene te liječenje boli i drugih problema; fizičkih, psihosocijalnih i duševnih." Međutim, u općenitijem smislu, pojam "palijativna skrb" se može odnositi na bilo koju skrb koja ublažava simptome, bez obzira postoji li ili ne liječenje drugim sredstvima. Tako se palijativni tretmani mogu koristiti za ublažavanje nuspojava ljekovitim tretmanima, kao što je ublažavanje mučnine povezane s kemoterapijom. Pojam "palijativna skrb" se sve više koristi za neke bolesti drugačije od tumora, kao što su kronične, progresivne plućne bolesti, bubrežne bolesti, kronično zatajivanje srca, HIV/AIDS i progresivna neurološka stanja. Osim toga, brzo rastuće područje dječje palijativne skrbi je pokazalo potrebu pomaganja teško oboljeloj djeci.

Palijativna skrb:

osigurava smanjenje bolova, olakšava disanje, uklanja mučninu i druge stresne simptome;

zagovara život te umiranje prikazuje kao normalan proces;

nema namjeru niti ubrzati niti odgoditi smrt;

integrira psihološke i duhovne aspekte bolesnikove skrbi;

nudi sustav potpore kako bi pacijenti živjeli što aktivnije;

nudi sustav potpore kako bi se obitelj lakše nosila s bolešću;

koristi timski pristup kako bi se ispunile potrebe pacijenata i njihovih obitelji;

poboljšava kvalitetu života;

primjenjuje se rano tijekom bolesti, u kombinaciji s drugim terapijama kojima se namjerava produžiti život, poput kemoterapije ili zračenja.

Iako se smatra da palijativna skrb nudi široki spektar usluga, ciljevi palijativnog liječenja su jasni: smanjenje patnje, uklanjanje boli te drugih neugodnih simptoma, psihološka i duševna skrb, podrška pojedincu kako bi živio što aktivnije, te podrška obitelji.

U Sjedinjenim Američkim Državama, usluge za neizlječive bolesnike i programi palijativne skrbi imaju slične ciljeve; osiguravanje smanjenja simptoma i kontrola boli. Ne-hospicijska palijativna skrb je prikladna za svakog pacijenta s teškom, složenom bolešću, bez obzira da li se očekuje potpuni oporavak kako bi pacijent živio dulje s kroničnom bolešću, ili progresija bolesti. Nasuprot tome, iako je hospicijska skrb isto palijativna, izraz hospicij odnosi se na bolesnike s prognozom do 6 mjeseci života. Filozofija i multidisciplinarni timski pristup su slični i kod hospicija i kod palijativne skrbi pružajući programe obuke. Najveća razlika između hospicija i palijativne skrbi je pacijent: gdje se njihova bolest posebno odnosi na prognozu i ciljeve/želje u odnosu na liječenje.

PRUŽANJE USLUGA

Budući da palijativna skrb ima sve širi raspon djelovanja kod bolesnika s različitim stadijima bolesti, slijedi da tim za palijativnu skrb nudi čitav niz skrbi. To može varirati od upravljanja fizičkim simptomima u bolesnika koji primaju terapiju za rak, za liječenje depresije u bolesnika s uznapredovalom bolesti te na brigu o pacijentima u terminalnoj fazi bolesti. Velik dio rada uključuje pomoć pacijentima sa složenim ili teškim fizičkim, psihološkim, socijalnim i duševnim problemima. U Velikoj Britaniji u više od polovice bolesnika je poboljšanje dovoljno da se vrate kući. Većina hospicijskih organizacija pruža savjetovanje pacijentovom partneru ili obitelji u terminalnom stadiju bolesti. U SAD-u hospicij i palijativno skrbništvo predstavljaju dva aspekta njegove sličnom filozofijom, ali različitim sustavima plaćanja i smještaja usluge

Usluge palijativne skrbi su najčešće smještene u bolnicama za akutnu skrb tako da su organizirane oko interdisciplinarnog savjetovanja s ili bez akutne bolničke palijativne skrbi štićenika. Palijativna skrb se može osigurati u pacijentovu domu kao poveznica između tradicionalnih američkih programa kućne njegе i hospicijske skrbi ili osigurati u objektima dugoročne njegе. Usporedbe radi, više od 80% hospicijske skrbi u SAD-u provodi se u pacijentovoј kući podsjećajući da neki oboljeli borave u objektima dugoročne njegе, a neki u samostalnim hospicijskim stambenim objektima. U Velikoj Britaniji hospicij se smatra jednim dijelom specijalizirane palijativne skrbi te nema razlike između 'hospicija' i 'palijativne skrbi'.

U Velikoj Britaniji palijativna skrb nudi bolničku skrb, njegu u kući, dnevnu skrb i ambulantne usluge te usku suradnju s glavnom uslugom. Hospiciji često nude cijeli niz usluga te stručnjaka i za mlade i za odrasle pacijente.

HVALA NA PAŽNJI